

W E M

09/05/2026

IN HAAR SCHUUR, IN EEN GEHUCHT BIJ SINT-TRUIDEN, LUISTERT RAYAH WAUTERS NAAR HET ZINGEN VAN HAAR BEITEL; ELDERS IN DE WERELD FLUISTEREN KENNERS HAAR NAAM. MET HAAR WERK VAN LOKAAL RESTHOUT IS ZE DE GROTE VERRASSING OP DE SHORTLIST VAN DE LOEWE FOUNDATION CRAFT PRIZE 2026, DÉ INTERNATIONALE AWARD VOOR HEDENDAAGS AMBACHT. VOOR ZE BINNENKORT ALS ENIGE BELGISCHE FINALIST NAAR SINGAPORE VLIEGT VOOR DE PRIJSUITREIKING, ZOCHT SABATO DE HASSELTSE OP IN HAAR ATELIER IN VELM.

09.05.26

IN WORM

TEKST:
ELINE BROECKX
FOTO'S:
WOUTER MAECKELBERGHE

BOVEN VOOR HAAR OBJECTEN GEBRUIKT RAYAH WAUTERS UITSLUITEND HOUTAFVAL UIT DE REGIO, ZOALS POPULIERENHOUT UIT DE BUURT VAN SINT-TRUIDEN.

ONDER VOOR WAUTERS ZIJN PATRONEN EEN MANIER OM STRUCTUUR TE VINDEN IN DE CHAOS VAN HAAR EIGEN GEDACHTEN. 'MIJN HOOFD KAN AANVOELEN ALS EEN FLIPPENDE FLIPPERKAST, MAAR IN DE HERHALING VAN DE PATRONEN VIND IK RUST.'

Rayah Wauters (37) schrikt op wanneer ik haar tref in haar schuur vol resthout, midden in een landschap van grazende koeien en perenbomen. 'In mijn atelier klinkt er bijna altijd muziek uit mijn airpods', lacht ze. 'Hier stoort niemand me. Ik kan me hier volledig terugtrekken om gefocust te werken, even weg van de intensiteit van mijn drie kinderen.' Toch zijn die nooit ver weg: de schuur maakt deel uit van haar groene paradijs in Velm, bij Sint-Truiden, de plek in Limburg waar ze inmiddels acht jaar woont en werkt.

TIMMEREN AAN TIMBR

Samen met haar man vergroende ze de plek volledig. Zijn boomverzorgingsbedrijf vormt bovendien een rode draad in haar werk: 'Al mijn objecten maak ik van zijn houtafval, afkomstig uit Vlaams-Brabant of Limburg. Voor mijn allereerste stuk ging ik aan de slag met een gedoneerd stuk Amerikaanse eik. Sindsdien zijn we bomen blijven verzamelen; intussen hebben we er zo'n honderd liggen waaruit ik kan blijven putten.'

Omdat ze zelf een hangar vol hout ter beschikking heeft en het vanzelfsprekend vindt om lokale materialen te gebruiken, lanceerde ze in 2022 de app Timbr. Gebruikers kunnen hun houtvoorraad daarop inventariseren; het verkoopplatform volgt binnenkort. 'Op die manier krijgen ook

‘Ik zette mijn machine stil en zag plots potentieel in een losgetrokken houtvezel. Dat ‘ongelukje’ ben ik gaan doorgronden.’

andere kunstenaars en ontwerpers toegang tot hout uit hun eigen buurt, of tot slimme alternatieven met dezelfde kwaliteiten als de soort waarnaar ze op zoek zijn.’

DANKZIJ EEN ‘ONGELUKJE’

Uit dat hout creëerde ze jarenlang functionele objecten, tot plots de vonk oversloeg. ‘Al wist ik niet dat ik daarnaar op zoek was. Wel voelde ik al tijdens mijn interieurarchitectuuropleiding aan de UHasselt dat ik geen interieurs zou uittekenen. Tijdens mijn Vomo-opleiding (voortgezette opleiding meubelontwerp) aan Thomas More liep ik stage bij een orgelbouwer, waar ik de schoonheid van een ambacht ontdekte. Maar pas vier jaar geleden klikte er iets bij mij, toen ik tijdens het houtdraaien voor een opdracht een fout maakte. Ik zette mijn machine stil en zag plots potentieel in een losgetrokken houtvezel. Sindsdien doorgrondde ik tussen de opdrachten door dat ‘ongelukje’, probeerde ik het met mijn machine te herhalen, ermee te experimenteren, te blijven oefenen en zoeken, intussen tienduizenden keren. Ik paste mijn beitel aan en bedacht mijn eigen opspansysteem om die ‘haren’ consistent te maken, per houtsoort. Al is de eerste experimentele fase voorbij, door de vele parameters waarmee ik kan spelen, krijg ik telkens een totaal nieuw resultaat.’

Zoals ze die houtvezels doorgrondde, zo onderzoekend gaat ze altijd te werk. ‘Tijdens mijn opleiding maakte ik bijvoorbeeld een krukje van de mest van de koeien van mijn schoonouders, die melkveehouders zijn. “Het voelt als klei. Wat kan ik daarmee

doen?’, dacht ik toen. Ik denk vaak zot, bijna kinderlijk; ik pak zonder nadenken iets vast en doe er iets mee. Dat brengt je op onverwachte plekken.’

MENTAAL ZWAAR

Een van die plekken is de National Gallery Singapore, waar ze op 12 mei als enige Belgische finalist wordt verwacht voor de prijsuitreiking van de Loewe Foundation Craft Prize 2026. Deze internationale award voor hedendaagse ambachten werd tien jaar geleden in het leven geroepen door toenmalig creatief directeur Jonathan Anderson. Uit meer dan vijfduizend inzendingen selecteerde een panel dertig finalisten, onder wie Wauters.

‘Het is mijn vierde werk en mijn eerste 3D-object ooit in deze nieuwe techniek waarvan ik vond dat het af was. Eigenlijk had ik me bijna niet ingeschreven. Ik dacht: laat mij hier maar oneindig experimenteren, beginnen aan iets om het vervolgens niet af te maken. Want wat is “af” precies? Maar in mijn omgeving klonk: “Rayah, het is af, schrijf je in!”’ Toen ik via de telefoon het nieuws vernam, dacht ik aan de afgelopen vijftien jaar. Hoewel dit is wat ik het allerliefste doe – als het even kan tot ik stokoud ben – was het vaak mentaal zwaar. Ik kan er niet van leven.’

‘Na dat telefoontje heb ik het hele huis bijgeschreeuwd en gehuild: alleen al het perspectief dat er deuren kunnen opengaan, maakt me gelukkig (in juni heeft ze al voor het eerst een solopresentatie beet in galerie Nummer18 in Hasselt, nvdr.). Hier heb ik zo hard naartoe gewerkt, dus ik ben dankbaar dat ik de kans krijg om mijn werk nu in een ruimere context te tonen (voordien exposeerde ze nog maar op weinig plekken, behalve af en toe in groep in Hasselt en Kortrijk, nvdr.).’

Na de ceremonie zal haar werk, samen met dat van de 29 andere finalisten, tot en met 14 juni in de National Gallery worden tentoongesteld, voordat het terugkeert naar Velm. Opvallend: op tien minuten rijden is de Filipijns-Belgische kunstenaar Racso Jugarp gevestigd, die in 2024 werd geselecteerd voor dezelfde titel.

BOVEN NA VIJFTIEN JAAR HARD WERKEN STAAT WAUTERS ALS ENIGE BELGISCHE OP DE SHORTLIST VAN DE LOEWE FOUNDATION CRAFT PRIZE 2026.

ONDER IN HAAR ATELIER IN VELM, OMRINGD DOOR PERENBOMEN EN RESTHOUT, VINDT WAUTERS DE RUST OM TE EXPERIMENTEREN.

‘Het perspectief dat er nu eindelijk deuren kunnen opengaan, maakt me intens gelukkig. Ik heb hier zo hard naar gewerkt.’

ONDER WAT BEGON ALS EEN TECHNISCH FOUTJE TIJDENS HET HOUTDRAAIEN, GROEIDE UIT TOT WAUTERS' ARTISTIEKE SIGNAATUUR: DE TYPISCHE 'HAREN', OFTEWEL LOSGETROKKEN HOUTVEZELS.

RECHTS HET MAKEN VAN DE FIJNE HOUTVEZELS VERGT EEN BIJNA BOVENMENSELIJKE CONCENTRATIE. WAUTERS LUISTERT TIJDENS DIT PROCES ALLEEN NAAR HET 'ZINGEN' VAN HAAR BEITEL.

VONKEN

Haar winnende creatie ontstond uit een van de vele experimenten die soms wekenlang 'onaf' liggen te wachten tot ze er opnieuw een blik op werpt. 'Het is een stuk uit populierenhout, een veelvoorkomende boomsoort in België, maar die de sector vaak wat onderwaardeert. 'Dan vonkt er bij mij iets: dan wil ik het goede ervan tonen. Dat is ook de boodschap achter mijn werk: alles en iedereen heeft potentieel, maar je moet de tijd en de moeite nemen om ernaar te blijven zoeken.'

Ze experimenteerde al met verschillende kleurmethoden, zoals verf, olie en beits, maar op populierenhout werkt Oost-Indische inkt het best, weet ze. 'Het geeft een prachtige glinstering op het hout, in tegenstelling tot lindehout bijvoorbeeld, dat de inkt heel anders opneemt.'

'Zoals steeds deelde ik mijn plank op in fragmenten, creëerde ik de "haren" en voegde ik de fragmenten weer samen tot een patroon. Vaak in een heel andere volgorde, waarbij ik sommige stukken in de inkt dipte. Daarna verzaagde ik ze nogmaals en legde ik opnieuw een patroon, om uiteindelijk tot mijn eerste 3D-vorm te komen. Op voorhand wist ik dus niet hoe het resultaat er zou uitzien; de vorm hangt af van de patronen die ik gaandeweg tijdens het proces creëer.' Al puzzelend en experimenterend patronen maken: haar schuur voelt als haar speeltuin, glimlacht ze.

FLIPPENDE FLIPPERKAST

We laten alle 'work in progress'-stukken op de gelijkvloerse verdieping achter ons en nemen de trap naar een afgesloten werkkamertje. Hier, tussen haar afgewerkte stukken en aan haar vertrouwde draaibank, ontstaan haar creaties. Hoog op de muur lees ik de tekst 'introverted entity'. 'De chaos in mijn hoofd vertaalt zich op de een of andere manier in het eindresultaat; in de patronen waarin ik structuur vind, maar ook in het maakproces: ik ben erg in mezelf gekeerd en mijn hoofd kan aanvoelen als een flippende flipperkast, maar het repetitieve werk – het maken

van de "haren" – kalmeert me. Ik luister altijd naar muziek, behalve wanneer ik dát doe. Dan moet ik luisteren naar het geluid van mijn beitel om de diepte te bepalen. Dat doe ik maximaal twintig minuten aan een stuk: ik ben dan zo hypergefocust dat ik nergens anders aan kan denken. Mijn ademhaling verandert en mijn lichaam staat onder spanning; het is bijna meditatief. Dat is precies wat me er zo in aantrekt: dat het mijn hoofd uitzet.'

Patronen zijn een rijke inspiratiebron voor haar. 'Ik zie ze in alles rond mij, ook buiten de natuur: van de opbouw van een kogeldistel tot de structuur van een dak. Zulke fragmenten uit de realiteit onthoud ik, en ze belanden uiteindelijk in mijn werk.'

'Mijn man en ik staken elkaar aan met onze passie voor de natuur, en daar gaan we steeds verder in. Zo planten we elk jaar nog een boom bij op onze binnenplaats, maar ook buiten ons domeintje hebben we nog veel ideeën voor in de toekomst, ten gunste van de natuur. Wat, dat weet ik nog niet exact, maar het voelt als een volgende stap. Het is niet omdat ik hout gebruik, dat ik bij elke boom denk: aha, dat zou mooi hout zijn. Ik zie hem echt liever rechtstaan dan omverliggen.' ♦

RAYAHWALTERS.COM
DE LOEWE FOUNDATION CRAFT PRIZE 2026 WORDT
UITGEREIKT OP 12 MEI.
CRAFTPRIZE.LOEWE.COM